

1. ΦΑΚΕΛΟΣ Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΩΖΑΝΝΗΣ 100 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 15/07/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 15/07/2023

Σελίδα: 1

ΦΑΚΕΛΟΣ Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΩΖΑΝΝΗΣ 100 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ

• 12 καθηγητές, διεθνολόγοι και ιστορικοί γράφουν για «ΤΑ ΝΕΑ»

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΑΜΥΓΔΑΛΟΥ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ, ΜΑΡΙΑ ΓΑΒΟΥΝΕΛΗ, ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ, ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΛΑΨΗΣ, ΕΜΜΑΝΟΥΕΛ ΚΟΜΙ ΜΕΤΡΟΣ, ΛΙΑΚΟΥΡΑΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ Ε. ΜΠΟΤΣΙΟΥ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ Π. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΚΚΑΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΣΑΚΩΝΑΣ, ΕΥΑΝΘΗΣ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Σ. 27-30, 43-46

100 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΩΖΑΝΝΗΣ

Μια μοναδικά ανθεκτική παρακαταθήκη

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΣΑΚΩΝΑ

Με αφορμή τη συμπλήρωση εκατό χρόνων από την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάννης το **Ελληνικό Ίδρυμα Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ)** και το **Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)** συνδιοργάνωσαν στις 12 και 13 Ιουνίου στην Αθήνα διεθνές συνέδριο με στόχο τη σε βάθος και με διεπιστημονικό τρόπο αποτίμηση της σημασίας της Συνθήκης της Λωζάννης.

Στο πλαίσιο αυτό πανεπιστημιακοί και ερευνητές κατέθεσαν τις απόψεις τους για μια σειρά από ζητήματα που αφορούσαν το κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό και θεσμικό πλαίσιο της Συνθήκης τον ρόλο των προσωπικοτήτων που πρωταγωνίστησαν κατά τη διάρκεια των πολύμηνων διαπραγματεύσεων που προηγήθηκαν της υπογραφής της τον ρόλο που διαδραμάτισαν και τις πολιτικές που ανέπτυξαν οι Μεγάλες Δυνάμεις της εποχής τις εδαφικές, πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις της διαμόρφωσης του νέου ελληνικού κράτους την εξέλιξη της εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδας και της Τουρκίας από την υπογραφή της Συνθήκης μέχρι σήμερα την αξιολόγηση της Συνθήκης της Λωζάννης ως «μοντέλου οικοδόμησης ειρήνης» και βεβαίως τη σημασία και τη ση-

μαντική παρακαταθήκη της Συνθήκης της Λωζάννης για το παρόν και το μέλλον των ελληνοτουρκικών σχέσεων.

Χρήσιμες «αναγνώσεις» των διαστάσεων της Συνθήκης από ομιλητές του διεθνούς συνεδρίου που συνδιοργάνωσαν το **Ελληνικό Ίδρυμα Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Εξωτερικής Πολιτικής** και το **Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών**

μαντική παρακαταθήκη της Συνθήκης της Λωζάννης για το παρόν και το μέλλον των ελληνοτουρκικών σχέσεων.

Στο ανά χείρας ειδικό αφιέρωμα ορισμένοι εκ των ομιλητών του διεθνούς συνεδρίου επιλέγουν να αναδείξουν ορισμένες από τις σημαντικότερες διαστάσεις της Συνθήκης της Λωζάννης προσφέροντας με συνοπτικό και καθαρό λόγο πολλές και χρήσιμες «αναγνώσεις» των διαφόρων διαστάσεων της Συνθήκης.

Οι συνεισφορές αυτές αφορούν, μεταξύ άλλων, στη σημασία της Συνθήκης για τη διαμόρφωση του νέου ελληνικού κράτους, κυρίως όσον αφορά το τέλος της εθνικής φαντασίωσης της «Μεγάλης Ιδέας» και την αναγνώριση της ανάγκης συστηματικής διπλωματικής, στρατιωτικής και οικονομικής προετοιμασίας της χώρας, με σεβασμό στις γεωπολιτικές νομοτέλειες της εποχής στις συνέπειες της Συνθήκης που αφορούσαν στη

μακρά και δύσκολη προσφυγική εγκατάσταση που ακολούθησε την επώδυνη ανταλλαγή των πληθυσμών και η οποία δεν οδήγησε μόνον στον μετασχηματισμό του αστικού περιθωρίου σε πόλη αλλά ενθάρρυνε, κινητοποίησε ή παγίωσε σημαντικές νομοθετικές ρυθμίσεις που καθόρισαν την αστική ανάπτυξη στην Ελλάδα για τις επόμενες δεκαετίες και ακόμη στην αξιολόγηση της Συνθήκης της Λωζάννης ως τη βάση των πολιτικών επιλογών της Ελλάδας έκτοτε, με χαρακτηριστικά παραδείγματα την ελληνοτουρκική προσέγγιση του 1930, την αποφασισμένη σύνταξη της Ελλάδας με τις δυνάμεις της νομιμότητας κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και τη δυτική και ευρωπαϊκή επιλογή της χώρας μας στα μεταπολεμικά χρόνια.

Είναι πράγματι κάτι περισσότερο από αυτονόητη η σημασία της Συνθήκης της Λωζάννης σήμερα και ενώ η εκατοστή επέτειος από την υπογραφή της συμπίπτει με μια από τις

εντονότερες στιγμές αμφισβήτησής της ή «σχετικοποίησης» της σημασίας της εκ μέρους της γεγονικής Τουρκίας, μεταξύ άλλων λόγων και εξαιτίας της επιρροής του προέδρου της Τουρκίας από ακραίους ισλαμιστές διανοούμενους που υποστηρίζουν σθεναρά τη μετατροπή της ληξιαρχικής πράξης γέννησης της σύγχρονης Τουρκίας από εθνικό θρίαμβο σε σημείο αντιλεγόμενου.

Η Συνθήκη της Λωζάννης δημιούργησε στο πέρασμα του χρόνου μια σημαντική παρακαταθήκη καθιστώντας τον πόλεμο μια κακή επιλογή και οικοδομώντας ένα «πλαίσιο κανόνων» όπου οι συμμετέχοντες μπορούσαν να αποδεχτούν ότι στο τέλος της ημέρας θα είναι «όλοι το ίδιο δυσάρεστημένοι». Όμως πάνω από όλα η Συνθήκη της Λωζάννης χάραξε σύνορα, εγκαθίδρυοντας αντικειμενικό καθεστώς υπό το διεθνές δίκαιο, μια εργασιμότητα νομική πραγματικότητα εδαφικού καθεστώτος με αυτοτέλεια, δική του νομική ζωή, μονιμότητα και διάρκεια ανεξαρτήτως της συνθήκης. Πραγματικότητα που εσεί κατοχυρώνει εδάφη και κυριαρχία αποκαθιστώντας την ειρήνη. Πράγματι, η ασφάλεια δικαίου που εξασφαλίζει η σταθερότητα των συνόρων είναι η διαρκής παρακαταθήκη και ο λόγος της συνεχιζόμενης σημασίας της Συνθήκης, η οποία υπό νέο «ευρωπαϊκό πρόγραμμα» μπορεί να αποτελέσει ακόμα και οδηγό επίλυσης της πολύχρονης ελληνοτουρκικής αντιπαράθεσης.

Ο Παναγιώτης Τσάκωνας είναι καθηγητής διεθνών σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και επικεφαλής του προγράμματος ασφάλειας και εξωτερικής πολιτικής στο **ΕΛΙΑΜΕΠ**.